

ČESKÁ REPUBLIKA

Česká školní inspekce

Moravskoslezský inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

z tematické inspekce

Základní škola Havířov - Město 1. máje 10 a okres Karviná

1. máje 10 a, 736 01 Havířov Město

Identifikátor školy: 600136434

Termín konání tematické inspekce: 3., 5. a 8. duben 2002

Čj.	141 198/02-11011
Signatura	tn3cv159

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY V PŘÍRODĚ

Charakteristika základní školy

Základní škola Havířov-Město, ul. 1. máje 10a (zálohovaná organizace), je ve školním roce 2001/02 plně organizovaná, má 30 tříd a 719 žáků. Škola má celoměstskou působnost především svými třídami s rozšířeným vyučováním matematiky, přírodovědných předmětů a zřízením speciální třídy pro žáky s kombinovanými vadami. Profesionálním způsobem se zabývá integrací handicapovaných žáků mezi vrstevníky. Pomocí vítězných projektů získala škola finanční dotace na vybudování bezbariérových prostorů a mnohé venkovní úpravy.

Škola je umístěna v husté sídlištní zástavbě ve dvou pavilónových budovách. Prostorové podmínky školy jsou velmi stísněné. Všechny větší místnosti (sborovna, některé odborné učebny, kabinety), slouží jako kmenové třídy. Škola má jedinou tělocvičnu, zásadně jí chybí univerzální a bezpečné sportovní hřiště.

Charakteristika školy v přírodě

Škola v přírodě (dále ŠvP) Vrbno pod Pradědem, Žižkova 134, je zřízená Moravskoslezským krajem jako příspěvková organizace.

Stálý objekt ŠvP je poslední budovou v okrajové části města, svou polohou je chráněna před rušivými vlivy. Celý areál včetně dvou sportovišť (travnaté hřiště se zahradním vybavením a oplocené hřiště s umělohmotným povrchem) je udržován v naprosté čistotě.

V suterénu budovy jsou umístěny tři průchozí účelně vybavené učebny. V přízemí je jídelna (dle potřeby je využívána jako další učebna), klubovna vybavená audiovizuální technikou a společenskými hrami a provozní zázemí (kuchyně, kanceláře, šatny s výhřevnými policemi, úložné prostory ap.). Ložnice s celkovou kapacitou 124 lůžek (mimo izolaci), umístěné převážně v prvním poschodí, jsou účelně vybaveny. Na každém podlaží je k dispozici hygienické zázemí.

HODNOCENÍ PODMÍNEK A PRŮBĚHU VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍCH A RELAXAČNÍCH ČINNOSTÍ VE ŠKOLE V PŘÍRODĚ

Organizace pobytu ve škole v přírodě

Škola připravuje výjezdy do školy v přírodě v nepravidelných, dvou až tříletých cyklech, víceméně podle pořadníku příslušného referátu školství či přímé nabídky ředitele daného zařízení. V letošním školním roce se jedná o jediný výjezd, a to tříd I.B, IV.A, V.A a V.B, které se ho účastní vůbec poprvé. V loňském roce nebyla ŠvP pro žádnou ze tříd organizována.

Ozdravný pobyt byl připraven pro uvedené třídy na dobu od 2. – 13. dubna, tj. 12 pobytových dní. Škola zahájila přípravu na výjezd v říjnu 2001, akci zařadila do celoročního plánu práce školy. Ředitelka školy stanovila vedoucí učitelku, která přípravné práce koordinovala a zpětně vedení školy informovala o postupu. Rodiče (zákonní zástupci), kteří byli ústní i písemnou formou seznámeni s termínem a místem pobytu svých dětí, odevzdali škole písemný souhlas k zařazení dítěte do ŠvP. Na třídních schůzkách byla rovněž řešena možnost individuálního odvozu žáka ze ŠvP před stanoveným termínem, pokud by to vyžadovaly zvláštní okolnosti (vážnější onemocnění, úraz, závažné rodinné důvody). Rodiče všech žáků obdrželi formulář,

kde bylo uvedeno datum odjezdu, písemné prohlášení, že žák není nemocen a že mu lékař nenařídil karanténní opatření, a písemné prohlášení, že žák v posledním týdnu před odjezdem nepřišel do styku s osobou nemocnou přenosnou chorobou. Kontrolou bylo zjištěno, že všichni rodiče odevzdali vyplněný a podepsaný formulář před odjezdem pověřené osobě z řad pedagogického doprovodu. Kompletní dokumentaci o žácích (ověřený seznam všech žáků včetně dat a potvrzení o jejich zdravotním stavu) odevzdala vedoucí učitelka ihned po příjezdu řediteli ŠvP. Přímou kontrolou bylo zjištěno, že mezi žáky uvedených tříd bylo vřazeno i jedenáct náhradníků - žáků 3. ročníku a po písemném souhlasu ředitelky i čtyři děti pedagogického doprovodu. Těmto žákům byl vypracován individuální učební plán. Výjezdu se neúčastní žáci se zdravotním postižením.

S celkovým počtem 117 žáků vyslala škola pětičlenný plně kvalifikovaný pedagogický doprovod - třídní učitelky uvedených tříd a jednu vychovatelku školní družiny. Dle vyjádření ředitelky školy jsou všechny schopny po odborné stránce zajistit výchovně vzdělávací činnost, jsou zdravotně způsobilé (v průběhu prosince 2001 a ledna 2002 prošly preventivními zdravotními prohlídkami), mají potvrzení o povolení pracovní cesty. Ředitelka školy pověřila i dva náhradníky z řad ostatních učitelů pro případ nutného zástupu. Vedením školy v přírodě byla písemně pověřena zkušená učitelka, která předem vypracovala obsahovou náplň dnů pobytu ve škole v přírodě po stránce výchovně vzdělávací činnosti, její organizace, plnění učebního plánu a tematického využití reálií a prostředí v učivu. Byla vybavena kompetencí k jednání s ředitelem objektu ŠvP.

Přímou kontrolou zápisů v třídních knihách bylo zjištěno, že všichni žáci byli před odjezdem poučeni o zásadách chování a bezpečnosti během cesty i v místě pobytu, nepřítomní žáci byli poučeni dodatečně. Poučení pedagogů proběhlo podle předem stanovené obsahové osnovy se zápisem do knihy poučení.

Pro značnou vzdálenost mezi Havířovem a Vrbnem pod Pradědem (cca 130 km) probíhá vzájemná informovanost především telefonickým spojením. Při řešení situace, která by přesahovala pravomoc vedoucí učitelky, je vedení školy připraveno do místa konání ŠvP odcestovat. Kontrolní činnost ze strany vysílající základní školy je ztížená, výkonem kontroly je zčásti pověřena vedoucí učitelka a především ředitel stále ŠvP. Po návratu předloží vedoucí učitelka písemnou zprávu o hodnocení akce, kterou vypracuje společně s ředitelem ŠvP.

S režimem dne, v němž je pevně stanoveno časové rozvržení jednotlivých denních aktivit a který je součástí dokumentace ŠvP, s BOZP a Po jsou vždy seznámeni všichni účastníci jednotlivých pobytových období. Poučení pedagogického doprovodu je zapsáno a podepsáno všemi účastníky v tzv. knize poučení, poučení žáků je zapsáno v jednotlivých třídních knihách. Kromě teoretického poučení jsou žáci podrobně seznámeni s budovou ŠvP, jejím provozem, bezprostředním okolím a upozorněni na chování v mimořádných situacích.

Budova školy v přírodě je ve velmi dobrém, udržovaném stavu. Přestože v současné době probíhá přestavba stravovacího zařízení (skladu potravin, kanceláře vedoucí stravovny a šatny pro personál), není bezpečnost ubytovaných dětí v žádném případě ohrožena. Do prostor, kde je rekonstrukce prováděna, nemají žáci přístup.

Ředitel školy zajišťuje pravidelné revize elektrického zařízení, hromosvodů a plynových zařízení. Všechny záznamy o revizích jsou uloženy v ředitelně ŠvP. Na škole je vedena požární kniha, do které jsou jedenkrát měsíčně prováděny zápisy o kontrole. Poslední kontrola celé budovy proběhla (dle záznamu v požární knize) 15. března 2002, stejného data je i zápis o prověrkách BOZP a PO. Dále je vedena kniha závad, do které jsou zaznamenávány veškeré závady, které se v průběhu dne v zařízení vyskytnou. Uvedené závady jsou ihned údržbářem odstraňovány.

Celý interiér budovy je zařízen s ohledem na bezpečnost žáků i dospělých. Schody jsou pokryty koberci připevněnými lištami, zábradlí je bez závad. Množství hygienických zařízení odpovídá kapacitě stanovené v předloženém dokumentu Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s účinností od 27. září 2001. Umývárny včetně sprch s teplou a studenou vodou jsou vybaveny protiskluzovými předločkami, toalety jsou zřízeny zvláště pro chlapce, dívky, personál a izolaci. Děti jsou ubytovány v prakticky zařízených pokojích, pedagogové i zdravotnice dohlížejí na pořádek a osobní hygienu dětí. Všechny prostory pro osobní hygienu, výuku, odpočinek i stravování odpovídají svou velikostí stanovené kapacitě zařízení, světelné a tepelné podmínky jsou vyhovující, všude je pečlivě udržována čistota. Při dodržování základních zásad bezpečnosti ze strany dětí je riziko úrazu ve školní budově minimální.

V zařízení jsou vytvořeny podmínky k ochraně peněz a cenností dětí (řetízky, náušnice), vedoucí učitelka má k dispozici trezor.

Členem stálého personálu ŠvP je i zdravotnice, absolventka střední zdravotnické školy. V její pracovní náplni je mj. zajišťování preventivní zdravotní péče, provádění vstupní kontroly žáků a po dohodě s rodiči podávání vlastních léků některým zdravotně oslabeným dětem. V případě úrazu žáka poskytuje první pomoc, eventuálně doprovází nemocného nebo poraněného žáka na ošetření k místnímu praktickému lékaři. Podle potřeby sjednává lékařské prohlídky, spolupracuje s dětskou lékařkou a OHES. Na poskytování první pomoci je škola řádně vybavena. V kanceláři u zdravotnice je umístěna prosklená a uzamykatelná skříňová lékárna. Kromě léků a jiného zdravotnického materiálu jsou v ní uloženy tři cestovní lékárníčky, které vydává pedagogům na výlety s dětmi. Lékárníčky obsahují potřebné vybavení pro poskytnutí první pomoci, sterilní obvazový materiál a základní léky - vše s platnou dobou použití. Kromě toho má každá pedagogická pracovnice u sebe lékárníčku k provedení prvotního ošetření dítěte v případě poranění. Zdravotnice vede deník ošetřovny, do kterého průběžně zapisuje veškeré zdravotní potíže žáků, které se u nich během dne projevily, časově přesně je zde evidováno podávání dětem léků předaných rodiči i léků podaných v případě drobných obtíží (bolesti hlavy, břicha apod.) Aktuální seznam účastníků ŠvP je vyhotoven a uložen u vedoucí učitelky i zdravotnice. Kromě toho jsou vyvěšeny u dveří všech pokojů jmenné seznamy ubytovaných žáků.

Všichni zákonní zástupci dětí mají k dispozici telefonní číslo školy v přírodě, na základě předem dohodnutých pravidel se tak mohou denně ve stanoveném čase kontaktovat s třídní učitelkou popř. (po jejím zvážení) se svým dítětem. Stejně tak jsou učitelé vybaveni telefonními čísly zákonných zástupců pro případ nutného kontaktu.

Organizace pobytu ve škole v přírodě je v souladu s platnými právními předpisy.

Průběh výchovně vzdělávacích a relaxačních činností ve škole v přírodě

Výuka ve ŠvP probíhá dle stanoveného rozvrhu hodin schváleného ředitelkou školy vysílající své žáky na ozdravný pobyt. Dopolední vyučování probíhá denně včetně soboty, dvakrát za pobytové období je v odpoledních hodinách (14:00 - 15:30) zařazeno samostudium. Organizace dopoledního vyučování respektuje zvláštní režim při ozdravném pobytu dětí. První tři vyučovací hodiny, které probíhají v učebnách, jsou čtyřicetiminutové, čtvrtá vyučovací hodina, do níž jsou vždy zařazeny výchovy a která probíhá ve venkovním areálu ŠvP, je šedesátiminutová. Délka přestávek mezi jednotlivými hodinami je v souladu s platnými právními předpisy. Do dopolední výuky jsou během pobytového období vždy včleněny dvě exkurze do místních podniků (sklárna, šňůrkárna) a dva poznávací polodenní výlety (bruntálský zámek, lázně Karlova Studánka) jako tematické doplnění učiva zejména vlastivědy a přírodovědy.

Hospitace proběhly ve všech třídách, a to ve vlastivědě (v době exkurze), českém jazyce a matematice.

V souladu s učebními osnovami mají vyučující zpracovány pro sledované předměty a ročníky časově tematické plány, v nichž jsou uvedeny probírané jevy i prostředky k dosažení stanovených cílů, učivo je rozvrženo do jednotlivých měsíců školního roku. Pro žáky třetího ročníku a děti pedagogického dozoru byly vypracovány individuální vzdělávací plány. Do učebních plánů vlastivědy, přírodovědy a prvouky byla začleněna témata vztahující se k regionu, v němž žáci pobývali ve ŠvP (historie, průmysl, CHKO ap.). Z uvedených plánů vycházely učitelky při bezprostřední přípravě na jednotlivé vyučovací hodiny. Ve sledovaných hodinách byly stanovené výukové cíle reálné, odpovídaly standardu vzdělávání a především aktuálnímu složení tříd.

Všichni žáci měli k dispozici potřebné pomůcky včetně učebnic, které si přivezli s sebou. Také vyučující byly vybaveny školními pomůckami ze své kmenové školy i pomůckami zapůjčenými ze ŠvP. Pomůcky byly v hodinách účelně využívány.

Organizace sledovaných hodin byla vždy účelná, učitelky řídily výuku jasnými a srozumitelnými pokyny. Zvolené formy a metody výuky vycházely zejména z aktuálního složení třídy (diferencovaná práce uvnitř ročníků vzhledem k úrovni vědomostí a dovedností jednotlivých žáků, skupinové vyučování, samostatná práce s učebnicí, střídání ústních a písemných cvičení) a z obsahu probíraného učiva. Uplatňovány byly převážně hodiny kombinované a opakovací s upevňováním a procvičováním již získaných vědomostí z předešlých hodin. Vyučující zohledňovaly individuální potřeby a schopnosti žáků s důrazem na upevňování již získaných návyků a na rozvoj komunikativních dovedností.

V hodinách českého jazyka byli žáci vedeni k uvědomělé samostatné práci, logickému myšlení, k jasnému vyjadřování vlastních myšlenek a ke správné výslovnosti. Ze strany vyučujících bylo dbáno na dodržování hygienických zásad při psaní a čtení, žákům bylo vždy umožněno pracovat vlastním tempem.

Hodiny matematiky se vyznačovaly častým střídáním činností se zaměřením na pamětné zvládnutí početních operací v daném oboru přirozených čísel. Různé formy organizace výuky byly přizpůsobeny obsahu učiva a výukovým cílům, žáci dle svých možností plnili uložené úkoly. Pro talentované žáky měly vyučující připraveny zvláštní úkoly, výsledky jejich práce byly využity v závěrečném opakování a shrnutí učiva.

Exkurze do skláren byla velmi dobře metodicky i organizačně připravena. Před samotným průběhem exkurze byli žáci ředitelem ŠvP zevrubně seznámeni s problematikou výroby skla (v této části byly použity i názorné pomůcky - foukací píšťala, ukázky surovin i hotových výrobků) a poučení o bezpečnosti v provozu (se zápisem do třídních knih).

Z hlediska využití vyučovacího času byly použité metody a formy v hospitovaných hodinách vždy efektivní. Vstupní i průběžná motivace spočívala především ve využívání herních a soutěživých prvků a v pozitivním převážně verbálním hodnocení dílčí žákovské práce vyučujícími. Výsledky učení vyhodnocovaly učitelky průběžně i souhrnně na konci hodin, žáci byli hodnoceni se zdůvodněním a téměř vždy upozorněni na chyby. Při kontrole žákovské dokumentace bylo zjištěno, že žákovské práce jsou vyučujícími kontrolovány, opravovány a většinou hodnoceny, žáci jsou vedeni k uvědomělé práci s chybou. V připravené a promyšlené výuce byl evidentní citlivý a povzbuzující přístup vyučujících k dětem i pracovní zaujetí vyučujících i většiny žáků.

V oblasti interakce a komunikace byla pedagogie i žáky respektována dohodnutá pravidla jednání, ve vyučovacích hodinách byli žáci slušní a ukázněni. Komunikativní dovednosti žáků byly na velmi dobré úrovni. Komunikace vyučujících, především kvalita jejich vyjadřování, byla

ve všech navštívených hodinách velmi dobrá.

Ředitel ŠvP má kromě provozních zaměstnanců k dispozici pět kvalifikovaných pedagogů a tři pomocné vychovatele. Pomocí nich zajišťuje pro každé pobytové období volnočasové a relaxační aktivity žáků, organizaci příjezdů a odjezdů jednotlivých škol a celodenní (včetně nocí) dozory nad žáky. Každodenní rozpis činností je detailně rozpracován v pobytovém plánu. Vychovatelé, kteří mají přiděleny jednotlivé skupiny (vždy jsou naplňovány do 25 žáků), úzce spolupracují s třídními učiteli. Získávají od nich informace o žácích (zejména na úvodní schůzce tzv. pedagogickém servisu) a společně upřesňují odpoledních zaměstnání. Náplní první části odpoledních zaměstnání jsou převážně přírodovědné vycházky (plně v kompetenci stálých vychovatelů ŠvP), druhé části pak večerní program (soutěže, společenské hry, besedy, diskotéky, ale i velké koupání ap.). Všichni žáci tak mají možnost sebeuplatnění, kvalitní relaxace i prohlubování a upevňování vztahů mezi vrstevníky.

Výchovně vzdělávací a relaxační činnosti ve škole v přírodě jsou hodnoceny jako vynikající.

Hodnocení podmínek a průběhu výchovně vzdělávacích a relaxačních činností ve škole v přírodě

Na základě uvedených skutečností jsou podmínky a průběh výchovně vzdělávacích a relaxačních činností ve škole v přírodě hodnoceny jako vynikající.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

Dokumentace školy vysílající žáky do ŠvP

- Celoroční plán práce Základní školy Havířov - Město na školní rok 2001/02,
- obsahová náplň pobytových dnů ve ŠvP,
- písemný souhlas zákonných zástupců všech žáků zařazených do ŠvP,
- doklad o projednání (se zákonnými zástupci žáků) individuálního odvozu žáka ze ŠvP před stanoveným termínem návratu,
- písemné prohlášení zákonných zástupců žáků zařazených do ŠvP o zdravotním stavu žáků,
- seznam pedagogických pracovníků vyslaných základní školou do ŠvP včetně pověření pro vedoucí učitelku,
- seznamy žáků včetně dat vyslaných do ŠvP,
- rozvrh vyučovacích hodin pro jednotlivé dny celého pobytového období,
- třídní knihy všech tříd,
- grafické práce žáků.

Dokumentace ŠvP

- Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 27 982/01-21 s účinností od 27. září 2001,
- plán dozorů a odpoledních zaměstnání zajišťovaných ŠvP,
- požární kniha,
- kniha denních kontrol,
- kniha poučení,
- deník ošetřovny.

ZÁVĚR

Organizace a průběh výchovně vzdělávací práce při pobytu ve ŠvP je v souladu s platnými právními předpisy. Ozdravný pobyt žáků ve škole v přírodě má pozitivní vliv na všestranný rozvoj žáků.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři:	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Olga Grossmannová	Mgr. Olga Grossmannová
Členové týmu	Mgr. Šárka Hanušová	Mgr. Šárka Hanušová

Další zaměstnanci ČŠI

kontrolní pracovníci   Hana Jánošková

V Bruntále dne 15. dubna 2002

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 19. dubna 2002

Razítko

Ředitelka školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Mgr. Zdeňka Muchová

Mgr. Zdeňka Muchová

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnoticí stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.

Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy: KÚ MS kraje odbor školství, mládeže a sportu, 28. října 117, Ostrava 2	2002-05-06	141 240/02-11011
Zřizovatel: Úřad města Havířova, ul. Svornosti 2, 736 01 Havířov	2002-05-06	141 241/02-11011

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány